

*Alkohol-Drogsegély Ambulancia
Szenvedélybetegek Közösségi Ellátása
Sümege és Ajka kistérsége
8330 Sümege, Kossuth utca 29.*

SZAKMAI BESZÁMOLÓ

***Tárgy: Alkohol-Drogsegély Ambulancia
Szenvedélybetegek Közösségi Ellátásának
2016. évi szakmai működése***

I. Bevezetés

A Veszprémben működő Alkohol- Drogsegély Ambulancia Egyesület 2010. július 01. napjától látja el Sümeg városában és a hozzátartozó 21 kistérségi településen a szenvedélybetegek közösségi alapellátását. Sümeg kistérséghez 21 település tartozik. 2012. január 1-től az alapellátás szolgáltatásait Ajka város és a hozzátartozó kistérség települései is igénybe vehetik. Klienseink, illetve az érdeklődők szolgáltatásainkat irodánkban is igénybe vehetik, és tájékozódhatnak a munkánkkal kapcsolatos információkról. Irodánkat a 8330 Sümeg, Kossuth utca 29. szám alatt érhetik el péntekenként 8:00-16:00 óra között. További elérhetőségünket, szolgáltatásainkat előzetes egyeztetés útján biztosítjuk. Telefonszám: 06/70/634-60-56. 2014. tavasztól klienseink elérik az egyesület által működtetett addiktológiai szakrendelést Dr. Herpai Margit pszichiáter közreműködésével, mely szakrendelés helyszíne Devecser, Kossuth Lajos utca 1.

II. A Szendélybetegek Közösségi Alapellátása ellátási területén végzett feladatok jogszabályi háttere:

- 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról
- 191/2008. (VII.30.) Kormányrendelet a támogató szolgáltatás és a közösségi ellátások finanszírozási rendjéről
- 9/1999. (XI. 24.) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások igénybevételeiről
- I/2000. (I.7.) SZCSM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- 1992. évi LXIII. Törvény a személyes adatok védelméről és közérdekű adatok nyilvánosságáról
- Szociális munka etikai kódexe

III. A közösségi ellátás célja:

A Szendélybetegek Közösségi Alapellátásának elsődleges célja a segítségnyújtás. Az ellátásunk igénybevétele során az általunk gondozott személynek segítséget nyújtunk abban, hogy megtalálja a visszavezető utat a társadalomba, hogy kialakuljon benne a valahová tartozás érzése. A szolgáltatásunkat elsősorban a kliensek lakókörnyezetében, tartózkodási helyén biztosítottuk, illetve igény szerint előzetes egyeztetés alapján, irodánkban is rendelkezésükre álltunk. Gondozás keretén belül a segítő beszélgetések révén elsősorban a bizalmi kapcsolat kialakítására fektettünk hangsúlyt gondozó és kliens között, a sikeres és hatékony munka érdekében. Tettük mindezt úgy, hogy a gondozások során a kliensek egyéni szükségleteire, személyiségére alapoztunk és ebből építkeztünk. Az önismeret, önértékelés és az önbizalom kialakítása, megerősítése során hangsúlyt fektettünk a kliens alapvető készségeinek fejlesztésére, konfliktusainak megoldására. Ezen képességek erősítése az eredményesebb aktivitást szolgálta. Szükség szerint a gondozott személy családját és hozzátartozóit is bevontuk a sikeres munka érdekében, mely elsősorban a kliens és hozzátartozói között kialakult konfliktusokat oldotta fel, szüntette meg, illetve ennek kapcsán a hozzátartozók is képet kaptak a kliens érzéseiről, aktuális állapotáról. A kliens személyközi kapcsolatainak javítása révén szeretnénk volna elérni a valahová tartozás, szeretet, önmegvalósítás érzésének a megerősítését a kliensben, miközben csökkent a kirekesztettség és az izoláció. Életmódbeli tanácsokkal, különböző módszerek és technikák átadásával erősíteni kívántuk a felelősségérzetet, rávezettük őket az önálló és felelősségteljes életmód kialakítására. Szolgáltatásunk segítette a klienseket egészségügyi ellátáshoz való hozzájutásukban és kapcsolattartásukban más intézménnyel. Ennek köszönhetően a kliensek kapcsolatrendszere kialakult, szélesedett, így több helyről is segítséget kaphatott. Ezáltal megerősödött az egyén szociális és mentális háttere.

IV. A szenvedélybetegek közösségi ellátása igénybevételének feltételei:

A kapcsolat felvételének kliens és gondozója között az önkéntesség az alapja. Általában jelzés alapján kerestük fel a szenvedélybetegeket, de előfordult, hogy saját kérésre vettük fel nyilvántartásunkba.

A jogviszony kezdete megállapodás megkötésével indult. A megállapodás tartalmazta:

- az ellátás időtartamát
- az ellátás kezdetének időpontját
- a szolgáltatások formáját, módját és körét
- az ellátás megszűnésének módját
- az igénybevételtől számított három hónapon belüli szakorvosi véleményt.

V. A közösségi ellátás szolgáltatásai, feladatai:

Az elláttal való kapcsolatunk során első ízben állapotfelmérést, strukturált interjút végeztünk, illetve feltártuk a problémákat, közösen megfogalmaztuk az elérendő célokat. Az így kialakult kép alapján közösen elkészítettük a gondozási tervet, melyben az elérendő cél érdekében lefektettük a feladatokat, a közös munka lépéseit. A további találkozások során különös figyelmet fordítottunk a bizalmi kapcsolat kialakítására a kliens és gondozója között. A személyes és az elérendő célok tisztázása mellett sor került a változásra, a változtatásra motiváló tényezők feltárására. A rendszeres kapcsolattartás során legtöbbször rehabilitációs interakció keretein belül tártuk fel az aktuális problémákat.

Módszereink:

1. Szűrés és korai felismerés
  - állapotfelmérés, kérdőívek, tesztek
  - strukturált interjú
2. Speciális technikák, intervenciók
  - megkereső tevékenységek
  - a felépülésre való készség mérése, fokozása
  - változásra ösztönzés
  - addiktológiai konzultáció
  - rövid intervenció
  - esetmenedzselés
3. Problémaelemzés, probléma megoldás:
  - a személyes célok meghatározásának segítése
  - a változásra motiváló tényezők feltárása
  - problémamegoldó beszélgetések
4. Készségfejlesztés:
  - az önellátásra való képességek javítása és fenntartása
  - tájékoztatás a betegséggel kapcsolatos tudnivalókról, az ahhoz való alkalmazkodás és a kezelés teendőiről
5. Pszicho-szociális rehabilitáció:
  - a munkához való hozzájutás segítése
  - a szabadidő szervezett eltöltésének segítése
  - támogató hálózatok szerveződésének segítése
  - tanácsadás, információnyújtás az egészségügyi, szociális, gyermekvédelmi ellátások és szolgáltatások, valamint a foglalkoztatási, oktatási, lakhatási lehetőségek igénybevételéről
  - személyes célok megfogalmazásának segítése, változást motiváló tényezők feltárása, szerhasználat, illetve függés járulékos ártalmainak, káros következményeinek csökkentése
  - életvezetési tanácsadás, felvilágosítás
  - szenvedélybeteg életmód változtatásának ösztönzése, elindítása, segítése, folyamatos nyomon követése

- szociális segítség, tanácsadás, ügyintézés
- visszaesés megelőzése
- hozzátartozók segítése
- egészségügyi alapellátás, szakellátás igénybevételének szervezése
- prevenció
- információszolgáltatás, hivatalos ügyek intézésének segítése

VI. Az ellátás során megvalósult feladatok

Megállapodásaink többsége területi megoszlás vonatkozásában Sümeg városához köthető. Gondozásunk során igyekeztünk egy olyan teljes körű komplex ellátást biztosítani a kliensek részére, mellyel a pszichés állapotuk segítése mellett a szociális, egészségügyi helyzetüket is javítani kívántuk. Folyamatosan információt nyújtottunk az egészségügyi, szociális szolgáltatásokról, valamint a foglalkoztatási, oktatási, lakhatási lehetőségek igénybevételéről. Segítettük őket az átmeneti segély kérésében, lakásfenntartási támogatás elintézésében, szociális étkeztetés igénylésében, valamint az álláskeresési technikák tanácsadásával, és életmódbeli tanácsadással. Gyakran segítettünk a kliensek és a családtagjaik közötti konfliktusok feloldásában és megszűnésében konfliktuskezelési technikák javaslatával. Sok esetben éreztük szükségét az önbizalom, az énkép erősítésének az önellátásra való képességek javítása és fenntartása érdekében. A szolgáltatás során megszerveztük az egészségügyi alapellátáshoz, szakellátásokhoz való eljutás lehetőségét, mind szociális, mind egészségügyi szakellátásba tartozó intézmények elérésének segítségét. Szükség esetén egészségügyi szakellátás igénybevételének megszervezése mellett vállaltuk a klienssel a közös megjelenést az egészségügyi szakellátáson. A kliensek többnyire együttműködtek, a bizalom kialakításának köszönhetően elfogadták jelenlétünket. Sikertől klienseinknél elérni, hogy az Ambulancia által létesített addiktológiai szakrendelést is felkeressék Devecserben. A kliensek többnyire együttműködtek, a bizalom kialakításának köszönhetően elfogadták jelenlétünket.

VII. Az ellátás kapcsolatai

Az ellátás működése óta folyamatosan igyekszünk kapcsolatot teremteni, illetve azokat ápolni a különböző szociális intézményekkel, egészségügyi szakellátásokkal. Eddigi munkánk során sikerült felvenni a kapcsolatot a különböző települések polgármestereivel, családsegítő és gyermekjóléti szolgálatokkal, valamint a házi orvosokkal is. Kapcsolataink során folyamatosan informáltuk, tájékoztattuk egymást a kliensekről és a velük kapcsolatos történésekről. Rendszeresen kapcsolatot tartottunk a következő intézményekkel, szervezetekkel:

1. Sümeg Város Polgármesteri Hivatala
2. Kistérségek Hivatalai
3. Házi orvosok
4. Dr. Herpai Margit neurológus és pszichiáter főorvos
5. Napfény Szociális Segítő Központ
6. Veszprém Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központ Sümegi Kirendeltsége
7. Sümegi Roma Nemzetiségi Önkormányzat
8. Magyar Máltai Szeretetszolgálat
9. Veszprém Megyei Gyermekvédelmi Központ Sümegi Kirendeltsége
10. Sümegi Rendőrőrs
11. Kisfaludy Sándor Gimnázium
12. Családsegítő Központ Nyirád
13. Nevelőszülők-és Nagycsaládosok Egyesülete -Sümeg

Ezen intézmények munkatársaival, heti rendszerességgel tartottuk a kapcsolatot. Információcsere mellett a kliensek céljainak megvalósulása érdekében konzultációt és tapasztalatcserét folytattunk.

VIII. Szakmai rendezvények

2016. évben az Alapellátás részt vett az Ambulancia által szervezett prevenciók előadássorozatokon. 2016. május- június hónapban ismét kitöltöttük az Alapellátás klienseivel az elégedettségi kérdőíveket.

Az idei évben, részt vettünk a Család-és Gyermekjóléti Szolgálat által szervezett szakmaközi esetmegbeszéléseken.

2016. augusztus hónapban a Kisebbségi Önkormányzattal összefogva, több kliensünk gyermekét, gyermekeit jutattuk ingyenes nyaraláshoz.

2016. december hónapban szintén a Kisebbségi Önkormányzattal, illetve a Család-és Gyermekjóléti Szolgálattal együtt, karácsonyi csomagokat osztottunk, melyből az Ellátás több kliense is részesült.

2016. decemberben a Magyar Máltai Szeretetszolgálat is felajánlotta segítségét a klienseink részére, karácsonyi csomag átadásának formájában.

IX. Az ellátottak köre, szociális jellemzői

Az ellátásunkban elsősorban olyan emberekkel foglalkoztunk, akiknek problémájuk miatt az egészségügyi szakellátás igénybevétele mellett szükségük volt élethelyzetük, szociális helyzetük javítására is. Klienseinkre jellemző volt, hogy általában szegényes, illetve hiányos kapcsolati hálójával rendelkeztek. Általában nem volt mellettük természetes támasz. Elvált, özvegy, illetve egyedülálló kapcsolati forma jellemezte őket. Családi és társas kapcsolataik konfliktusosak. Sok esetben kapcsolatuk csak a segítőtjükkal, illetve szakorvosokkal volt. A családi konfliktusaik megszűnése érdekében nem csak a klienssel, hanem a családjával is foglalkoztunk. Ennek megfelelően a személyes találkozások során a családot is bevontuk a beszélgetésekbe, így a hozzátartozók is képet kaptak az illető aktuális helyzetéről és érzéseiről. Klienseinkről elmondható, hogy a társadalom periferiáján helyezkednek el, melynek egyenes következménye az elszigetelődés, kirekesztettség. Ehhez sok esetben társult alacsony jövedelem, rossz szociális életkörülmény. Mindennapos probléma volt életükben a megélhetésük kérdése, az albérletek, saját tulajdonú lakásaik fenntartása, illetve az adósságaik megléte. Többségük önkormányzati lakásban élt, egyedül. Elhelyezkedésükre a munkaerőpiacon szintén kevés volt a lehetőségük, mivel egyszerre több akadályozó tényező is fennállt az életükben. Az adott szenvedélybetegségük mellett az alacsony iskolai végzettség, a szakmai tapasztalat hiánya, továbbá az alapvető képességeiknek a hiánya állt fenn velük szemben, mint akadály. Tapasztalataink alapján elmondhatjuk, hogy a kistérségekben élő klienseink számára a legnehezebb a munkaerőpiacon történő elhelyezkedés volt. A gazdasági helyzetet tekintve, illetve a két kistérség infrastruktúrájából kiindulva jóval hátrányosabb helyzetben voltak, mint egy nagyobb település lakói. Mindezek mellett a társadalom által történő elutasítások is pszichés terhet róttak a kliensekre, mely a befelé fordulás, bizalmatlanság és az elutasítás érzését váltotta ki belőlük. A kialakult helyzet gyakran vonzotta maga után a deviánsviselkedést, mely során a bűnözés és az öngyilkossági kísérletek is előtérbe kerültek. A kialakult kapcsolatrendszerünknek köszönhetően a jelzőrendszer hatékony és gyors működést tanúsított egy-egy kliens esetében, így a klienseknél kialakult problémákkal kapcsolatban időben és hatékonyan tudtunk eljárni.

X. Statisztikai adatok

2016. január 1. napjától megszűnt a közösségi ellátások pályázati úton történő működése, a Magyar Államkincstár befogadta a finanszírozási rendszerbe a közösségi ellátásokat az akkor működő feladatmutatókkal.

*Év közben azonban lehetőségünk volt újabb kapacitásokat létrehozni az alábbiak szerint:
2016. január 01. és 2016. június 05. között 44 feladatmutatóval működött az ellátás.*

2016. június 6. napjától befogadásra került 21 feladatmutató, így 2016. június 6. és 2016. december 31. között 65 feladatmutatóval dolgoztunk.

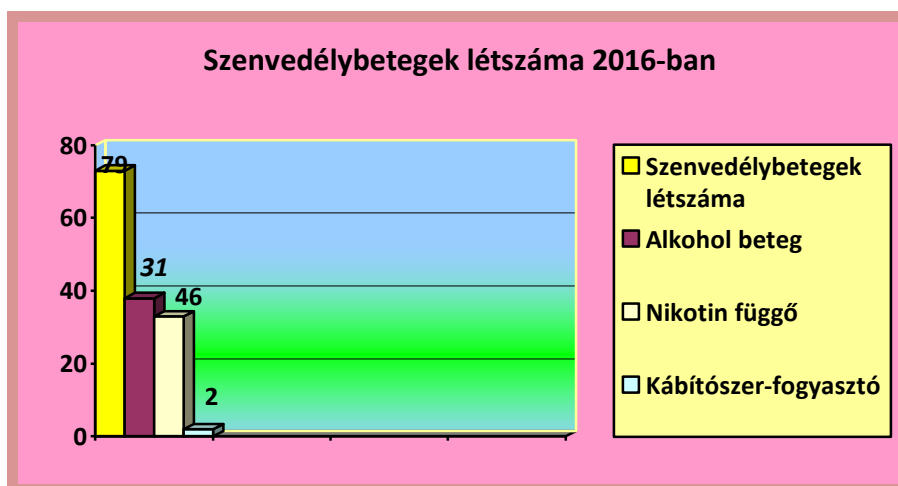
Az éves átlag feladatmutató, ami alapján a finanszírozást kapjuk így 55,9918 lett.

Az ellátás ezt felülmúlta, az éves átlag feladatmutató **61, 8415**.

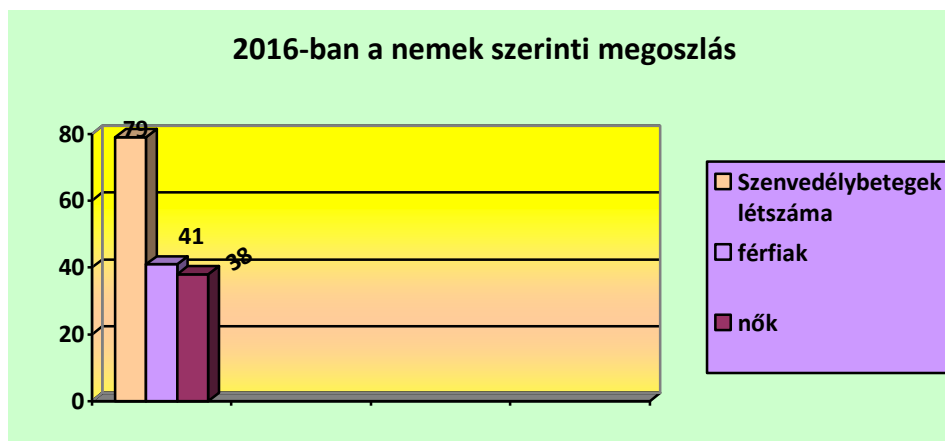
Az Alapellátás a 2016-os évben összesen 79 főt látott el. A 79 főből 31 alkohol beteg, 46 fő nikotinfüggő és 2 fő kábítószer-fogyasztó.

A betegségek szerinti megoszlás az ellátottak körében

Az adatokból kitűnik, hogy a betegségek eloszlását tekintve az nikotinfüggők száma magasabb számot mutat, mint az alkohol betegségben szenvedők. A 2016-os évben az Ellátás megállapodást kötött 2 fő kábítószer-fogyasztó kategóriába tartozó betegekkel. A betegségtípusok általában nem zárja ki egymást a kliensek esetében. A klienseink szenvedélybetegségeik kezelése mellett nagy figyelmet kellett fordítanunk a mentális állapotukra, és az ebből kialakult betegségeik kezelésére, így a klienseink többsége rendszeres kapcsolattartásban van az Ambulancia által működtetett addiktológiai szakrendeléssel.

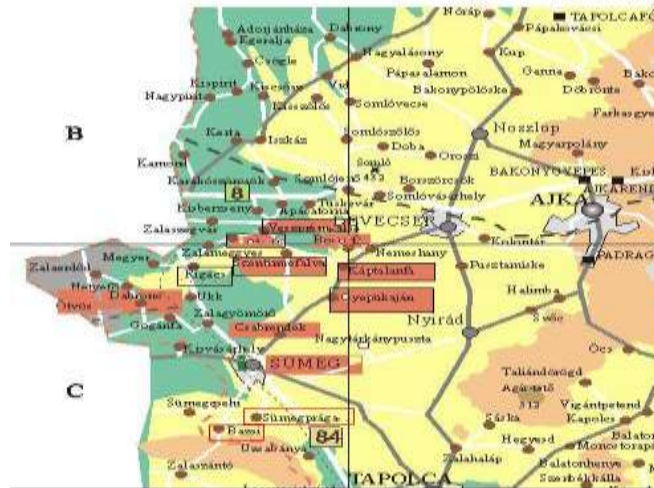

A kliensek nemek szerinti megoszlása

2016-ban több esetben tapasztaltuk, hogy a családokban a párok közül, ha az egyik fél alkohol beteg, akkor a másik fél is az alkoholt választotta, mint megoldási lehetőséget a problémáira. Ehhez általában a dohányzás, mint függőség szintén társult az életmódjukhoz, vagyis a családokban általában mindkét félnél /férj-feleség/ tapasztaltuk a szenvedélybetegség jeleit. Ilyen esetben a kiskorú gyermekek, gyermekeik is sérültek. Ezért a családsegítő szolgáltatásokkal együttműködve, együttesen foglalkoztunk a párokkal és családjukkal. Az idei évben az Ellátás megállapodást kötött két kiskorúval is, akik a kábítószer-fogyasztás leszokásában kértek segítséget. A kiskorúak szociális háttéréből kiderül, hogy a szülő, vagy mindkét szülő szintén szenvedélybetegnek minősül.

A kliensek terület, illetve lakóhely szerinti megoszlása térképen jelölve

Klienseink lakóhely szerinti megoszlását figyelembe véve a legtöbb gondozott Sümeg városában él. A térképen kiemelt színnel jelöltük azokat a településeket, ahol vidéki klienseink élnek. Munkánk során a kistérségekben élő gondozottaink érdekében folyamatosan építettük kapcsolatainkat az adott település egészségügyi és egyéb szociális intézményeivel. Kapcsolatrendszerünk hatékonyságának köszönhetően időben értesültünk a klienseinkről. A kiépült jelzőrendszeres kapcsolataink által informálva voltunk gondozottainkról, illetve az aktuális álláslehetőségekről és egyéb szociális alapon történő kérelmek igénybevitelének lehetőségéről is.

Gondozottaink létszáma az adott település vonatkozásában

Település	Klienseink száma/fő/
Bazi	1
Csabrendek	9
Dabronc	2
Sümeg	60
Szentimrefalva	1
Veszprémgalsa	1
Rigács	1
Káptalanfa	1
Ajka	1
Sümegprága	2

A települések lakosságának száma, munkavállalás szempontjából.

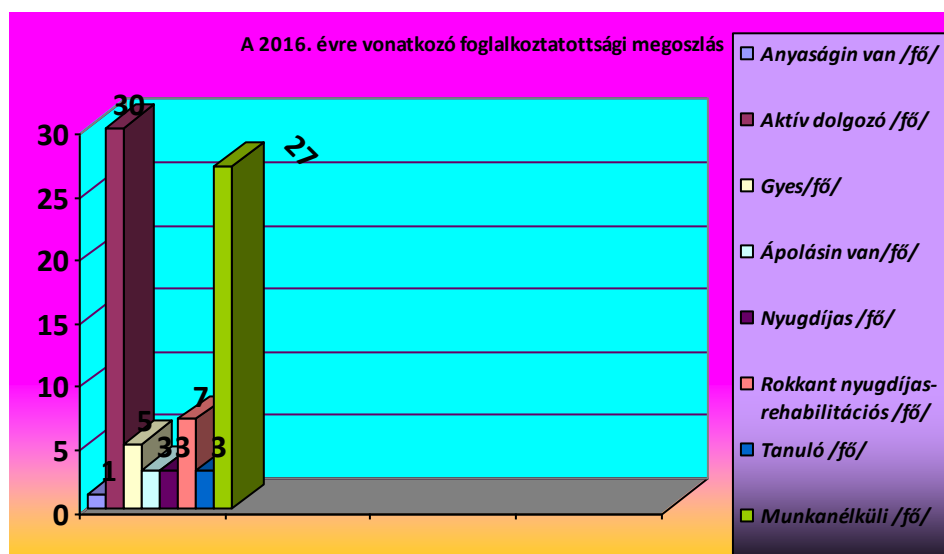
Település	Teljes állandó lakosság száma /fő/	Munkavállaló népesség/fő/	korú	A településen élő 0-17 gyerekek száma/fő/
Bazsi	427	295		62
Bodorfa	116	72		21
Csabrendek	3140	2191		568
Dabronc	516	354		109
Gyepűkaján	381	238		74
Hosztót	82	51		13
Káptalanfa	868	589		167
Sümeg	6502	4446		1040
Szentimrefalva	229	140		41
Veszprémgalsa	286	178		55

Forrás: KSH 2011. évi adatai

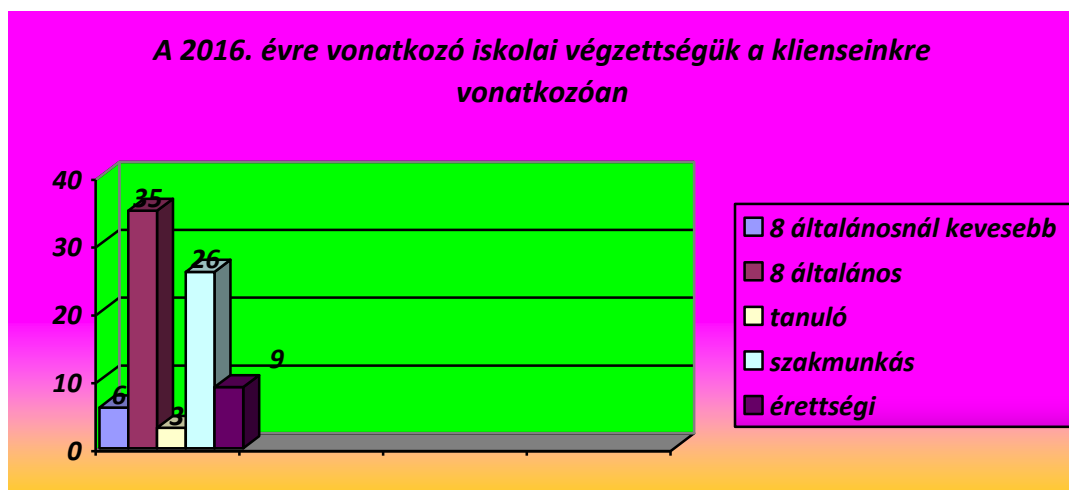
Klienseink munkaerőpiacon történő elhelyezkedése elsősorban az alacsony iskolai végzettségük miatt nem tud megvalósulni. Többségük 8 általános iskolai végzettséggel, vagy ennél kevesebb végzettséggel rendelkezik, így klienseink többsége munkanélküli, vagy alkalmi munkákból él meg. Tapasztaltuk, hogy az ingyenes továbbképzést is elvetik, mint lehetőséget. Továbbá aktív dolgozó klienseink szenvedélybetegségük miatt pár hónapon belül ismét munkanélkülivé válnak. Sümeg város lakosainak száma a 2011-es év KSH adatai alapján 6.502 fő, ebből 4.446 fő számított munkavállaló korúnak.

A diagram adataiból kitűnik, hogy nagyon kevés gondozottunk tudott elhelyezkedni az elsődleges munkaerőpiacon. A munkanélküliek száma 2016-ban elérte a 27 főt. A megélhetésük érdekében alkalmi munkát vállaltak, illetve különböző szociális juttatásokat is igénybe vettek. Többségük élelmiszerért, alkoholért, tűzifáért dolgozott ismerősöknél.

A 2016. évre vonatkozó foglalkoztatási megoszlás

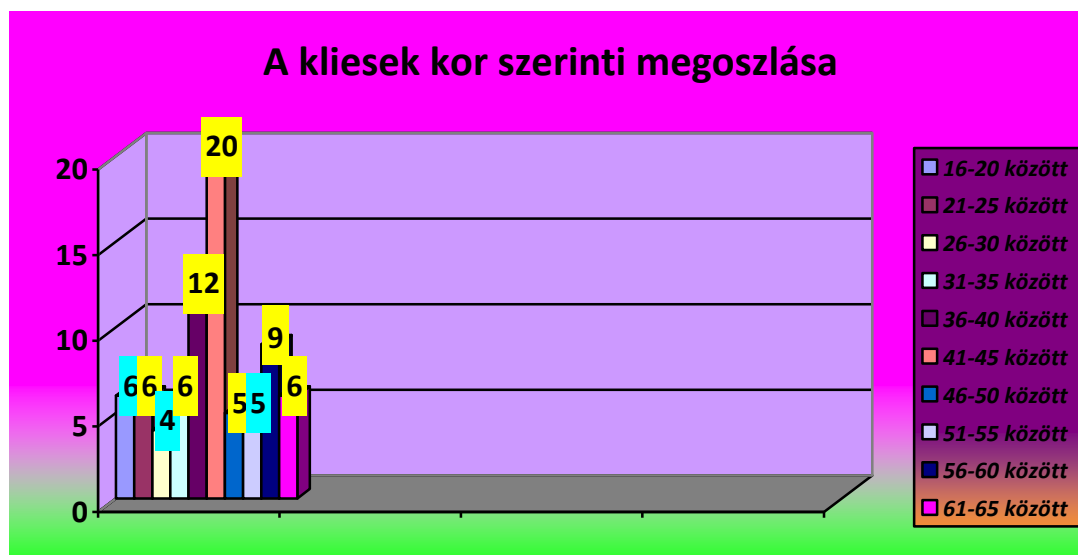

A kliensek iskolai végzettsége

A statisztikai adatokból egyértelműen kitűnik, hogy a klienseink többsége csak 8 általános, vagy annál kevesebb iskolai végzettséggel rendelkezik. Mivel a Munkaügyi Központ Sümegi Kirendeltségével kapcsolatban állunk, így folyamatosan kapunk információkat a továbbképzési lehetőségekről annak érdekében, hogy a klienseknek nagyobb esélye legyen az elsődleges munkaerőpiacon történő elhelyezkedésre, és ha rövid időre is, a sikeres tanfolyam elvégzése után az illetékes önkormányzatok foglalkoztatni tudták a kliensek nagy részét, mely a megélhetés biztosítása mellett, a kliens önbizalmát is erősítette.

Kor szerinti megoszlásuk

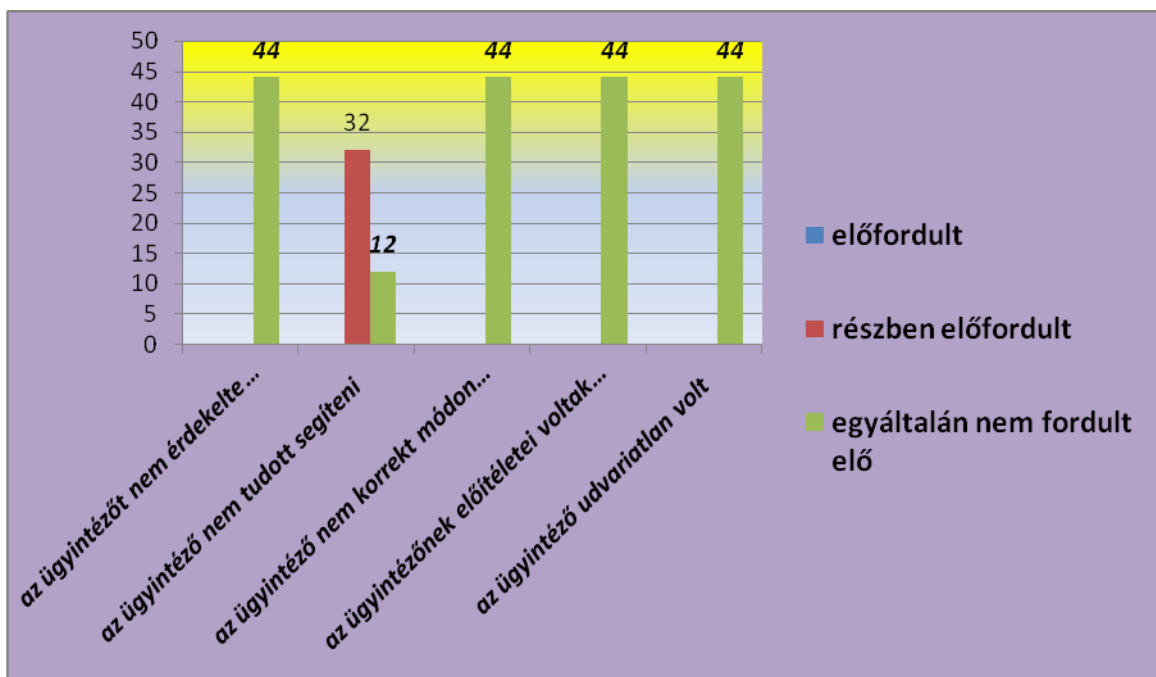
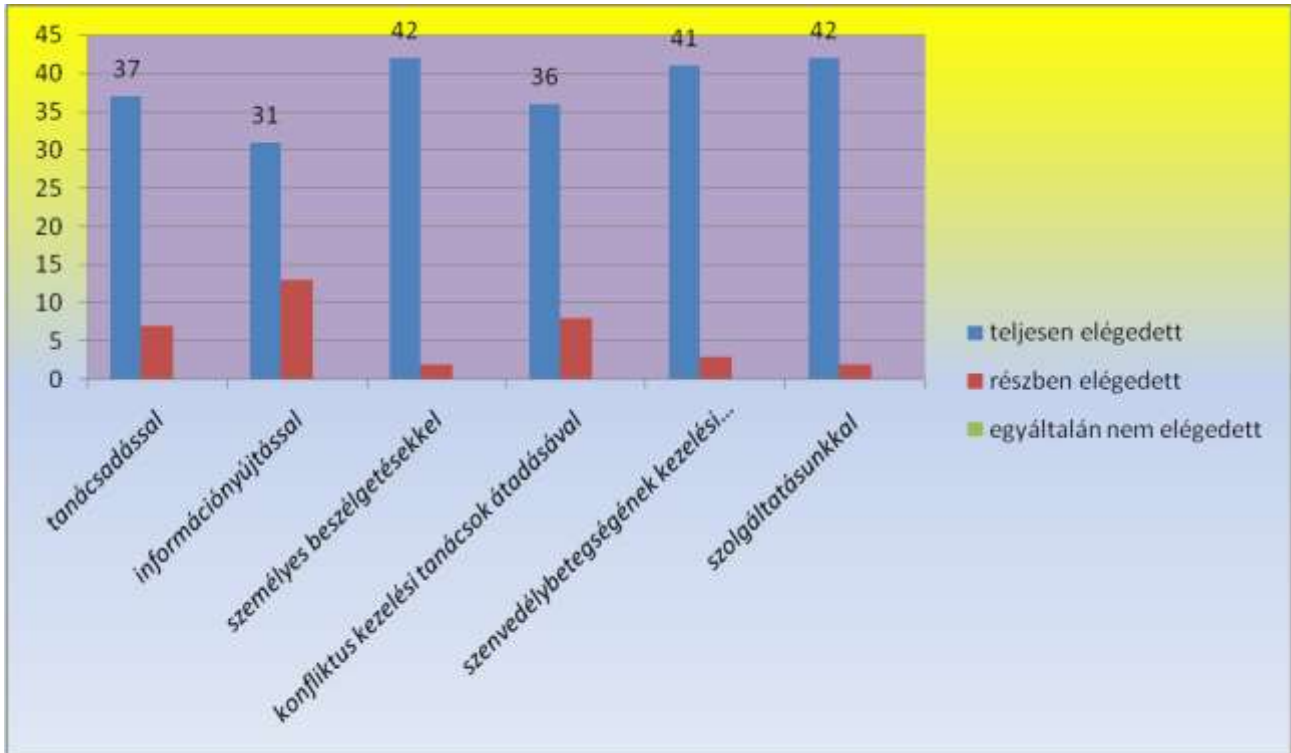

A korösszetételt tekintve elmondható, hogy a klienseink életkora 17 és 65 év között helyezkedik el. Általában 36 év felett jutnak el arra a szintre, hogy segítségre van szükségük. Ebben az esetben nem csak a szociális segítségre, hanem a pszichés gondozásra is igényt tartanak. Ebben az életszakaszban klienseink többsége már egyedül él, természetes támaszaik nincsenek. Kapcsolataik hiányosak, a meglévők konfliktussal terheltek. Sok esetben a klienseknek csak velünk van kapcsolata, illetve az egészségügyi és szociális intézményekkel. Természetesen a szenvedélybetegségek kialakulása, megjelenése a fiatalabb korosztályt is egyre nagyobb mértékben veszélyezteti.

Elégedettségi kérdőív

2016. május- június hónapban kérdőíves vizsgálatot végeztünk az alapellátás kliensei körében. A kérdőíves vizsgálat célja volt, hogy képet kapjunk a kliensek elégedettségéről ellátásunk által nyújtott szolgáltatások és a közös munka minőségéről. A vizsgálatban azok a kliensek vettek részt, akikkel jelenleg is érvényes a megállapodásunk.

A vizsgált időszakban a szolgáltatás 58 érvényes megállapodással rendelkezett. A kitöltésben az 52 kliensből 44 fő vett részt. Közülük 26 fő nő, 18 fő férfi, 19 fő alkohol- és 25 fő nikotinfüggő.

Előfordult – e Önnel az alábbiak közül valamelyik?

	Előfordult	Részben előfordult	Egyáltalán nem fordult elő
az ügyintézőt nem érdekelte igazán a problémája			44
az ügyintéző nem tudott segíteni		32	12
az ügyintéző nem korrekt módon viszonyult Önhöz			44
az ügyintézőnek előítéletei voltak Önnel szemben			44
az ügyintéző udvariatlan volt			44

Szakmai ellenőrzések

2016. évben a Magyar Államkincstár és a Veszprém Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatala ellenőrizte ellátásunkat. **Az ellenőrzések során megállapítást nyert, hogy ellátásunk a jogszabályoknak megfelelően működik.**

A beszámoló elkészítésében Nagy Krisztina, koordinátor vett részt.

Tisztelettel kérem Önöket a beszámoló elfogadására.

Veszprém, 2017. január 18.

Dr. Virányi Anikó Judit
Alkohol- Drogsegély Ambulancia
elnök, igazgató

Kiss Teodóra
Szenvedélybetegek Közösségi Ellátása
szakmai felelős